MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR.
CONSUELO-PILAR SCERRI HERRERA

Seduta tas-17 ta' Frar, 2009

Avviz Numru. 110/2005

John Mary Bartolo

Vs

Water Services Corporation

Il-Qorti:-

Rat l-avviz pprezentat mill-attur fejn talab lil din il-Qorti tikkundanna lis-socjeta konvenuta thallsu s-somma ta' elfejn, erba' mija u tletin liri Maltin (LM2430) danni subiti minnu kagun ta' far tad-dranagg li skula ghal gol raba tal-istess attur, liema operat jaqa' taht ir-responsabilita tal-Korporazzjoni konvenuta, u liema ammont kien gie iccertifkat mid-Dipartiment tal-Agrikoltura (Sezzjoni Raba w Ilma) bhala danni gust u ragonevoli wara nvestigazzjoni li kienet saret – kopja tac-certifikat relattiv gia giet mghoddija lil Koporazzjoni konvenuta permezz t'Ittra Legali.

Bl-ispejjez inkluz dawk tal-Ittra Legali tat-tmienja w ghoxrin (28) ta' Gunju 2004, u tal-Ittra Ufficcjali tal-ghoxrin (20) ta' Dicembru 2004, bl-imghax ikkalkolat mid-data tal-imsemmija Ittra Ufficcjali kontra l-Korporazzjoni konvenuta li hija ngunta 'n subizzjoni.

Rat in-nota t'eccezzjonijiet tal-Korporazzjoni konvenuta fejn eccepiet is-segwenti:-

1. "Illi l-attur jehtieg li jindika meta u fejn sar l-allegat hrug ta' dranagg li b'konsegwenza tieghu l-istess attur garrab id-danni minnu allegati.
2. Illi ghalhekk l-istess Korporazzjoni tirriserva d-dritt li tippresenta eccezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-kaz, wara li l-istess attur jindika tali zmien u lok.
3. Illi fin-nuqqas ta' tali ndikazzjoni, t-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess attur.
4. Illi fi kwalunkwe kaz, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt w ghalhekk ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess attur.
5. Salv eccezzjonijiet ulterjuri".

Illi nhar it-tnejn w ghoxrin (22) ta' Frar 2006 xehed l-**attur John Mary Bartolo** fejn qal li huwa ghandu raba l-Ghadira mgharuf bhala l-Qammiegh. Jikkalkula li bhala kejl ghandu madwar tomna u sighajn u fihom kellu imhawwel xi erba' mitt dielja. Qal li hemm sistema tad-dranagg li taqdi l-lukanda bl-isem 'Mellieha Hotel' u xi kultant din is-sistema tad-dranagg tfur, u meta ifur, id-dranagg imfawwar imur fl-ghalqa tieghu u jinfirex mar-raba kollu. Ikkonferma li xi sena u nofs qabel ma xehed, d-dranagg li huwa velenu, far u bhala rizultat ta' dan, d-dwieli mietu. Ikkonferma wkoll li kien hemm okkazzjoni ohra wara dan l-incident, meta d-dranagg rega' far. Huwa gab lil Toni Borg li huwa rapprezentant mid-Dipartiment tal-Agrikoltura, sabiex jara d-danni li sofra u sabiex ighamillu stima tal-hsarat. Huwa esebixxa din l-istima li tammonta ghal LM2,430, liema stima giet markata bhala Dok. JMB 1 (fol. 12).

Spjega li meta johrog id-dranagg, dan johrog minn fejn ir-razzett tal-Qammiegh, li huwa tal-Gvern, u sussegwentement jghamlu rapport u n-nies imorru sabiex jirrangawh meta ikollha il-flus. Fisser li l-kawza odjerna kien qed ighamilha ‘n konnessjoni mal-hsarat li sofra fis-sena 2002.

Jghid li wara li kien ircieva l-istima, huwa mar ghand Paul Gatt, li jahdem mad-Dipartiment tad-Dranagg, bil-ghan li jithallas tad-danni li sofra, pero kien ghal xejn, ghaliex qallu biex jikteb ittra bl-avukat. Huwa hekk ghamel, izda sar jaf li l-Gvern ma jridx ihallsu.

Charles Borg xehed nhar l-erbgha w ghoxrin (24) ta’ Mejju 2007 w ikkonferma li huwa ghandu raba fil-vicinanzi tal-attur u fil-fatt, del resto anke juza l-istess passagg li juza l-attur. Mistoqsi jekk jafx xi haga dwar il-problema tad-dranagg fl-ekwati, jghid li huwa ghandu spiera u d-Dipartiment tas-Sahha kien waqfu milli jghamel uzu minnha ghaliex kienet kontaminata w ghalhekk kellu jieqaf milli jesponi l-prodott tieghu fis-suq. Qal ukoll li kien hemm xi problema fil-katusi li kienu tal-*asbestos* u li minnhom kien ighaddi d-dranagg. Dwar il-katusi li kienu jghaddu mill-ghalqa ta’ John Mary Bartolo jghid li d-dranagg kien jizbroffa minn fuq u jibqa niezel fil-passagg u parti minn dan id-dranagg, kien jidhol fl-ghelieqi ta’ John Mary Bartolo. Qal li dan kien jarah b’ghajnejh u gieli lanqas ikunu jistghu jghaddu minn hemm kagun tad-dranagg li jkun hiereg.

Mistoqsi x’kellu bhala prodott fil-wicc tar-raba meta far dan id-dranagg kollu fis-sena 2002, ix-xhud jghid li kellu dwieli u dawn bdew jidbielu minhabba il-kwantita t’ilma li kien hemm fl-ghalqa. Jghid li huwa kien gie kkumpensat fuq il-kwistjoni tal-ispiera, pero b’*out of court settlement.* Qal li kien mar xi rapprezentant mill-Ghammieri, ghamel stima w huwa accettha minnufih u sussegwentement kien thallas mid-Dipartiment tad-Dranagg.

Felix Fenech xehed fl-sitess jum tal-erbgha w ghoxrin (24)0 ta’ Mejju 2007 fejn ikkonferma li ghandu bicca raba li tmiss mal-proprjeta tal-attur. Ikkonferma li kien jaf bil-

hsarat li kellu l-attur fil-proprjeta tieghu, minhabba id-dranagg li kien niezel mill-proprjeta ta’ fuq. Qal li d-dranagg dam niezel granet kien qisu u fil-fatt l-prodott, li kellu hu konsistenti f’qarabali, mietulu wkoll. Jghid li pero ghal kumpens ma kienx applika. Jispjega li d-dranagg hareg mill-pajpijiet. Jghid li sa fejn jiftakar hu, dan l-incident sehh fis-sena 2002.

Fiona Grech xehdet in rapprezentanza tad-Dipartiment tal-Agrikoltura u dan fil-hmistax (15) ta’ Novembru 2007. Hija esebiet dokument li gie mmarkat bhala Dok. ‘Z’ li huwa kopja formali tad-dokument esebit fl-atti a fol. 32. Ikkonfermat li din hija l-istima li harget mid-dipartiment wara li saret spezzjoni fl-ghalqa proprjeta tal-attur. Qalet li din l-istima tirrifletti d-danni li sofra l-attur minhabba s-*sewage over flow* li grat l-Ghadira. Hija kkonfermat il-kontenut ta’ din l-istima ghaliex kienet hi li ezaminat l-oggetti msemmija fl-istima. Qalet li effettivament l-attur kellu hsarat ohra li graw matul is-snin u kien intitolat ghal kumpens ghola.

Illi nhar id-disgha w ghoxrin (29) ta’ Jannar 2008 s-socjeta konvenuta pprezentat nota t’eccezzjonijiet ulterjuri fejn eccepiet is-segwenti:-

“Illi t-talbiet attrici huma preskritti ai termini tal-artikolu 2153 tal-Kodici Civili (Kap 16) stante li d-danni reklamati mill-attur, jirrisalu ghal aktar minn sentejn qabel ma gie pprezentat l-avviz ta’ din il-kawza u ma jirrizulta ebda att li permezz tieghu giet interrotta l-imsemmija preskrizzjoni biennali.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-kaz.”

Illi nhar is-sittax (16) ta’ Gunju 2008 xehed **Paul Gatt** in rapprezentanza tad-Dipartiment tad-Dranagg, maghruf bhala Water Services Corporation. Jghid li lill-attur ma jafux, ghalkemm jaf dwar il-kaz li ghandu pendenti. Jghid li jiftakar li kien mar ikellmu u li sahansitra kien anke kiteb lid-Dipartiment tal-Agrikoltura sabiex jaghtuh stima tal-hsarat li kellu fil-prodott tieghu. Jghid li l-ewwel darba li

kien mar ikellmu, kien f'Settembru 2002. Huwa jghid li una volta kien ircieva l-istima, kien ivverifika li verament kien hemm *over flow*, li f'dan il-kaz kien hemm. Jghid li mhux kompitu tieghu sabiex jara jekk l-istima li jircievi, hiex korreta jew le dwar il-*quantum*. Jghid li min hu responsabbli fuqu li verament kien hemm hrug ta' dranagg u li vermanet il-prodott ta' dak li jkun jkun gie affettwat b'dan il-hrug ta' dranagg.

Jghid li jiftakar li fl-erbatax (14) ta' Mejju 2003 id-Direttur ta' Dipartiment tad-Dranagg kien kiteb lid-Direttur tad-Dipartiment tal-Agrikoltura u qallu li fil-fehma tieghu, d-dwieli ma kienux kollha mejta w ghalhekk ma kienx qed jaqbel mal-istima mahruga minnu. Huwa esebixxa kopja ta' din l-ittra li l-Qorti mmarkat bhala Dok. 'Z'. Maghha esebixxa wkoll korrispondenza ohra li giet skambjata fuq il-kwistjoni. Jikkonferma li l-attur kien mar ikellmu diversi drabi dwar din il-pendenza. Jikkonferma li huwa m'ghandux l-awtorita jghid jekk id-dipartiment hiex ser jghamel pagament jew le.

Rat in-nota ta' sottomissjoni tal-attur pprezentata nhar is-sebgha (7) t'Ottubru 2008 u dik pprezentata mis-socjeta konvenuta nhar l-erbgha (4) ta' Frar 2009.

Ikkunsidrat:-

Illi bhala fatt jirrizulta li l-attur ipprova li huwa sofra danni fil-wicc tar-raba tieghu minhabba li d-dranagg tas-socjeta konvenuta far u mar fuq id-dwieli li kellu. Illi huwa ressaq bhala xhieda nies li ghandhom l-ghelieqi taghhom biswit l-ghalqa tieghu maghrufa l-Qammiegh gewwa il-Mellieha u kollha qalu li verament kien qed inixxi d-dranagg u dan dam ghaddej ghal diversi jiem, tant li lanqas kien hemm access ghal passagg li jaghti ghall-ghelieqi w ilkoll qalu li raw d-dranagg imur fl-ghalqa tal-attur u jikkawzalu danni. L-attur ikkonferma li mar ghand id-Dipartiment tal-Agrikoltura u kien qalilhom b'dak li kien sehh u kien hemm xi rapprezentant tal-istess dipartiment, Fiona Grech li marret w ghamlet spezzjoni u qalet li verament l-attur kien sofra xi danni w in oltre li fil-fehma taghha, d-danni kellhom ikunu ferm akbar minn dawk deskritti fl-istima

esebita fil-process. L-attur ressaq ukoll xhieda biex jikkolloboraw il-fatt li huwa mar ikellem lid-dipartiment koncernat diversi drabi fuq il-kwistjoni u li kien hemm anke skambjament ta' korrispondenza. Hadd mix-xhieda ma qal li kienu nfurmaw lill-attur li ma kienux ser jikkumpensawh ghat-telf li sofra.

Jirrizulta mill-ittri esebiti a fol. 54 u 55 tal-process li kien hemm skambjament t'idejat dwar il-hsarat u dan ghaliex, filwaqt li d-Direttur tad-Dipartiment tal-Agrikoltura jghid li l-istima li huwa baghat lid-Dipartiment tad-Dranagg, kienet wahda rejali, hemm l-ittra mahruga mid-Dipartiment tad-Dranagg li tghid li l-ammont qua valur tal-hsara kif indikat fl-ittra, kien wiehed eccessiv.

Fl-ebda hin ma jirrizulta li s-socjeta konvenuta qed tichad il-fatt lil-attur sofra xi danni.

Illi l-konvenut ghazel li ma jessaqx prova f'din il-kawza u strieh biss fuq il-provi migbura mill-attur.

Mix-xhieda tal-attur jirrizulta li l-hsara sofferti minnu sehhew fis-sena 2002. Hadd mix-xhieda ma jaghti ndikazzjoni ghal liema parti tas-sena 2002 saret l-hsara, ghalkemm il-hsara giet kagunat zgur qabel Ottubru 2002 u cioe meta harget l-istima. L-attur ipprezenta l-Ittra Ufficjali li kien pprezenta kontra s-socjeta konvenuta fit-tmienja w ghoxrin (28) ta' Gunju 2004 w ghalhekk entro t-terminu ta' sentejn preskritti mill-ligi sabiex din it-talba tigi preskritta u pprezenta l-kawza odjerna fit-tnejn (2) ta' Marzu 2005 ukoll entro l-perjodu ta' sentejn minn meta giet pprezentata l-Ittra Ufficcjali.

Ikkunsidrat ulterjorment:-

L-indagini biex tigi stabbilita jekk certu fatt jew dikjarazzjoni, jikkostitwixxix rikonjizzjoni tad-dejn, jirrientra fil-qafas tal-poter diskrezzjonali tal-Gudikant. **(Ara Cassar Vs Muscat 28/4/2004 Appell Inf Imhallef Philip Sciberras)**.

F’materja ta’ preskrizzjonijiet, jinsab profess fis-sentenza “**Hilda Bartolo et -vs- Giuseppina Zammit et**”, Qorti Civili, Prim' Awla, tlettax (13) ta’ Jannar 1953 fejn jinghad li:-

“Kif tigi opposta preskrizzjoni, l-attur jista’ jikkombattiha jew billi jaghti l-gurament lill-konvenut, jew b’ xi wiehed mill-mezzi fuq imsemmijin, jigifieri inammisibilita`, interruzzjoni jew sospensjoni tal-preskrizzjoni”.

Issa f’dan il-kaz, l-attur ghazel li jikkombatti l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni permezz tal-provi prodotti minnu sabiex jipprova li effettivament kien hemm interuzzjoni fil-perjodu prekrittiv permezz tal-prezentata tal-Ittra Ufficcjali datata tmienja w ghoxrin (28) ta’ Gunju 2004.

Ghaldaqstant, il-Qorti hija tal-fehma li l-eccezzjoni sollevata mis-socjeta konvenuta dwar il-preskrizzjoni, ma treggix w ghalhekk qed tigi michuda bl-ispejjez kontra taghha u tordna l-prosegwiment tal-kawza fuq il-mertu, sabiex jigu trattati l-eccezzjonijiet l-ohra.

< Sentenza In Parte >

-------------------------------TMIEM-------------------------------